

## Lelki bántalmazás és szerzetesi élet

---

*Doris Reisinger*

(Doris Reisinger 2003. és 2011. között az Opus Lelki Család (das Werk) tagja volt, Doris Wagner nővérként. Aztán bántalmazás miatt elhagyta a közösséget. 2014-ben tapasztalatait a Nicht mir ich, die ware Geschichte einen junge Orderfrau, Már nem én vagyok, egy fiatal apáca igaz története című könyvében tette közzé. Ebben a könyvben felfedte tapasztalatait. Ami az egyházi szerepvállalását illeti: a német püspöki konferencia kapcsolattartó pontjának tanácsadója az egyházi körülmények között erőszakot elszenvedett nők számára. Akadémiai karrierjét illetően: 2008. és 2014. között filozófiát és teológiát tanult Rómában, Freiburgban, Breusgauban és Erfurtban. 2014. és 2019. között a münsteri Westfälische Universität-nél dolgozott, és a filozófiai diplomamunkáját készítette. Jelenleg kutatási asszisztens a Goethe Egyetem katolikus teológiai tanszékén, és részt vesz a gender és szex projektben az indianai Notre Dame Egyetem Cushva Központjánál. Jelenlegi tanulmányi projektjei között szerepel a spiritualitás filozófiai elmélete, valamint az újratermelődő erőszak eseteinek vizsgálata az egyházban előforduló gyermekbántalmazás összefüggésében. Webinárunk szempontjából releváns publikációi közül megemlíthetünk néhány könyvet és írást: 2019-ben Kristof Schönburn bíborossal együtt kiadta a Bűn és felelősség című könyvet, idén pedig legújabb könyvének címe: Veszélyes teológiák - amikor a teológiai megközelítés legitimálja a hatalommal való visszaélést. Dr. Doris Reisinger könyveivel és cikkeivel, médiabeli aktivitásával és filmekben sokat tett, mert tudatosabbak és érzékenyebbek vagyunk a nőkkel, az apácékkal és általában a vallási életben előforduló szexuális és lelki erőszak témája iránt.)

### **Előzetes megjegyzés**

A lelki bántalmazás témája, amelyről ma beszélünk, nem marginális kérdés. Ez nem egy kisebbfajta visszaélés. Mintha a szexuális bántalmazás / visszaélés nagy és szörnyű gonoszság lenne, míg a lelki bántalmazás ártalmatlanabb. Mindkettő egyformán súlyos, sőt, bizonyos értelemben a lelki bántalmazás még rosszabb. Miért?

Először is, mivel a lelki bántalmazás és a szexuális bántalmazás az egyházban szorosan összefügg (véleményem szerint az egyházban a szexuális bántalmazás gyakorlatilag minden esetét megelőzi egy lelki bántalmazás, és az elválasztó vonalak gyakran elmosódnak), aztán a lelki bántalmazás maga is ugyanolyan súlyos és tartós traumát okoz, mint a szexuális visszaélés.

De a lelki bántalmazás legkomolyabb aspektusa, hogy a keresztény élet lényegét érinti. Ezt fontos megérteni, a keresztény élet magját érinti: a hitet, és a hit legfontosabb előfeltételét: a lelki szabadságot.

Ezen okok miatt a lelki bántalmazás nem marginális kérdés az egyház számára és a szerzetesrendek számára sem, amelyek fennmaradását veszélyezteti ez a jelenség. Már sokan ismerünk sok olyan esetet, amelynél a szerzetesi életet olyan emberek foglalták le és lopták meg, akik azért választották, és választják, mert ideális struktúrának találják a fiatal idealisták vonzására, függővé tételére és felhasználására, sokféleképpen kihasználva és kínozva őket. Tudunk ezekről az esetekről. És véleményem szerint fontos a nevek ismertetése. Elég gondolnunk Marcial Maciel-re, Frère Ephraim-re, Thierry de Roucy-ra vagy Gino Burresi-re és még sok másra.

Kiderült, hogy sajnos a szerzetesi élet különösen ki van szolgáltatva a lelki bántalmazásnak. Ezért mindenkinek, aki mélységében, gazdagságában, szépségében meg akarja őrizni, és meg akarja védeni a szerzetesi életet, szembe kell néznie ezzel a jelenséggel, és orvosolnia kell a szerzetesi élet ezen sérülékenységet.

Hosszú távon véleményem szerint ez többet jelent, mint kulturális változást. A kulturális változás önmagában nem elég. Vagyis jól megalapozott reformokra van szükség a kánonjog és a szerzetesi jog területén.

Őszintén remélem, hogy ezek a reformok megvalósulnak. És nagy megtiszteltetésnek érzem, hogy beszélhetek veletek, mert úgy gondolom, hogy döntő szerepet játszottok nemcsak a lelki bántalmazás elleni küzdelemben, hanem az igazi szerzetesi élet védelmében is azokkal az emberekkel szemben, akik csapdának használják, hogy könnyen hozzáférjenek a kizsákmányolható fiatalokhoz.

## **A lelki bántalmazás a belső szabadság megsértése**

Kezdem egy definícióval: mi a lelki bántalmazás? Szakmai tapasztalatomban a kifejezést sokféleképpen határozták meg. Ma reggel már hallottunk pszichológiai megközelítést. Teológusként teológiai megközelítést és meghatározást szeretnék alkalmazni. Számomra az is látszik, hogy a kérdés hordereje különösen világossá válik, ha teológiai távlattal gazdagodik. Mi tehát a lelki bántalmazás? A lelki bántalmazás egy másik ember belső szabadságának megsértése, és mint ilyen, egyúttal az Istennel való személyes kapcsolatának megsértése is - ami szükségszerűen belső szabadságán alapul. Szabadság nélkül a hit alapja kudarcot vall. Szabadság nélkül nem születhet meg a hit - és ha az ember belső szabadsága megsemmisül, akkor vele együtt az Istenbe vetett hite és odaadása is megsemmisül.

A *Gaudium et Spes*-re hivatkozva fogalmazták meg: a lelki bántalmazás a "legtitkosabb mag" és "az ember szentélyének" megsértése, "ahol egyedül van Istennel, akinek a hangja a bensőjében szól" (GS 16, AAS 58 (1966) 1037 ). Ezért szörnyű az ember belső szabadságának megsértése, mert ez a szabadság szükséges és nélkülözhetetlen feltétele a hitnek - és minden személyes kapcsolat, barátság, lelki és szellemi fejlődés feltétele is. Azt lehet mondani, hogy az erőltetett hit önellentmondás. Ha az ember hite nem szabad, az nem hit. És itt egy teológiai elvvel van dolgunk, amelyről globális konszenzus van, ami ritka. Nem hiszem, hogy bárki is komolyan kétségbe vonná. A hit előfeltétele a szabadság. És logikus szükségszerűséggel következik, hogy ez érvényes a hit minden egyes cselekedetére is: kényszerített cselekedet nem a hit cselekedete, és sohasem lehet az. Valójában a kikényszerítése kegyetlenség, nemcsak azért, mert a kényszerítés érzelmileg árthat az embernek, hanem azért is, mert ez a kényszerítés közvetlenül sérti az ember Istennel való kapcsolatát, elhomályosítja istenképét, és szélsőséges esetekben az embert Isten nélküli életre kárhoztatja. Ezért könnyű megérteni, miért nem egyeztethető össze a lelki bántalmazás az evangéliumi tanácsoknak szentelt élettel; ahogy a belső szabadság a hit és minden egyes, belőle fakadó cselekedet előfeltétele, ugyanúgy a belső szabadság a szerzetesi élet és minden egyes fogadalom, különösen az engedelmességből fakadó minden cselekedet logikus és szükséges előfeltétele: olyan szerzetesi élet, amelyet nem szabadon választottak, és nem belső szabadsággal élnek, valójában nem szerzetesi élet.

## **Mit jelent a szabadság?**

Mit jelent ebben az összefüggésben a szabadság vagy a szabadság megsértése, ha a szabadságot a hit és cselekedeteinek, valamint a szerzetesi élet előfeltételének tekintjük?

Természetesen a szabadság itt nem csak formálisan vagy jogi értelemben értendő: a nem láncra vertség nem elegendő a belső és lelkileg szabadsághoz. Lehet, hogy egy ember láncokban van, de lelkileg szabad, míg egy másik szó szerint kulcsokat, mobiltelefont és pénzt tart a kezében, ugyanakkor belső csapdában vergődhet, és egyáltalán nem szabad. Ennek a belső szabadságnak a birtoklása azt jelenti, hogy igazán akarja, amit csinál, és nem csak kényszerből vagy alternatívák hiányában teszi. Belsőleg szabadnak lenni azt jelenti, hogy képes döntést hozni az életéről, tisztában van azzal, hogy milyen horderejű és milyen következményekkel jár ez a döntés saját maga számára, és felelősséget vállal e döntésért.

Belsőleg szabadnak lenni azt jelenti, hogy nem ruházzuk át lelki világunkat, lelki, érzelmi, szellemi életünket másra, aki kívülről irányítja, és közben kitörli személyem egyéniségét és mélységét úgy, hogy Isten sem és a közelálló emberek sem ismernek fel többé.

Lelkileg szabadnak lenni azt jelenti, hogy lelki lételemet teljes, pótolhatatlan és összetett egyéniséggel élem, és hasonlóképpen egyéni válaszokat találok az egyes kérdéseimre.

## **Belső szabadság és külső szabadság**

Mielőtt belemennék a sajátosságokba, megállok még egy megkülönböztetésnél: a belső szabadság és a külső szabadság közötti különbségnél. Amikor a szabadságról, mint a hit előfeltételéről beszélünk, mindig az ember belső szabadságát értjük alatta. Teljesen alapvető annak megértése, hogy a külső szférában - mindenben, ami a közös életet és imát érinti - természetesen lehetnek a személyes szabadságnak korlátozásai és kompromisszumai: például amikor mások kedvéért teszünk dolgokat, még akkor is, ha nem tetszik, olyan dolgokat, amelyeket ha szabadon, magunk dönthetnénk, nem tennénk meg. Mert külsőleg és csak külsőleg egyensúlyt kell találnunk mindenki igényei között. Ez normális. Viszont a belső szférában - vagyis

mindabban, ami az ember benső, személyes életét érinti - soha nem lehetnek ilyen kompromisszumok, vagyis olyan dolgok, amelyeket valaki a másik kedvére tesz úgy, hogy nem ért egyet vele, és inkább nem szeretné. Soha. Mert a személyes belső térben senki másnak nincs beleszólása. Az előjárónak sem. A szerzetes társnak sem. Még az alapítónak sem. Csak Istennek. És sem a felettes, sem a szerzetestárs, sem a pap, sem az alapító nem hallhatja jobban Isten hangját egy személy bensőjében, mint ő maga. Itt, intimitásában egyedül van Istennel. És aki erővel vagy megtévesztéssel lép be ide, az tolvaj és erőszakoló.

De valójában gyakran, nagyon gyakran az előjárók, nővérek vagy testvérek besurrannak ebbe a belső szentélybe, ahol a valóságban nincs keresni valójuk, és talán nem rosszindulatból vagy gonosz szándékból lépik át a külső és a belső közti határt, hanem egyszerűen megszokásból vagy gondatlanságból; és bár ezekben az esetekben a következmények néha nem túl súlyosak, mégis visszaélések, bántalmazások, amelyek néha hosszú árnyékot vetnek az ember egész életére. Mondok egy példát.

Egyszer egy szerzetes a következő kérdést tette fel nekem: nálunk, magyarázta, az a szabály, hogy a legfiatalabbnak, vagyis annak, aki utoljára lépett be, kell tisztítani a WC-t, hogy alázatosabbá váljon. És megkérdezte tőlem: ez a szabály lelki bántalmazást jelent-e? Azt mondtam: Nem. Az, hogy tisztítani kell a WC-t, maga ez a tény, nem visszaélés. De az igazolása, hogy az alázat növekedése érdekében kell tennie, az igen, az visszaélés. Mert az, hogy ki tisztítja a WC-t, külső kérdés, amelyet gyakorlatiasan meg kell oldani! Egyébként abszurd spirálba kerülünk! Mintha a WC-t nem azért kellene tisztítani, mert szükség van a tisztítására, hanem azért, mert egy bizonyos testvér még túl büszke. Mekkora önteltség, hogy valaki meg akarja ítélni, hogy annak a szegény barátunk alázatosságban növekednie kell a többi testvérhez képest!

Kérlek, értsétek jól: nem azt akarom mondani, hogy a takarításnak nem lehet lelki jelentése. Sőt. Hiszem, hogy a takarításnak mély lelki jelentése is lehet. Az azonban, hogy a fürdőszoba takarítása milyen jelentőséggel bír a fiatal fráter számára, rajta kívül senkinek sem dolga. A szerzetes közösségnek ésszerű és gyakorlati szinten kell szabályoznia ezeket a külső dolgokat a külső szférában, anélkül, hogy tagjainak belső életét ürügyként használná.

A külső szférában mindig lehet és kell kompromisszumokat kötni. De a belső életben más a helyzet: a belső térben az ember belső szabadságába, abba a "magba" senkinek sincs beleszólása.

A belső fórum és a külső fórum elkülönítése a kánonjog egyik központi normája, amellyel az egyházi törvényhozó a belső szabadságot igyekszik megóvni. A szerzeteseknek, mint az egyház minden tagjának, joguk van szabadon választaniuk a lelki kísérést, és előljáróiknak nincs beleszólásuk ebbe a döntésbe. Ez nagyon fontos dolog. Ahogyan a spirituális igazgatók sem adhatnak tájékoztatást az előljáróknak a rájuk bízottak belső életéről. Az Egyházi Törvénykönyv 630-as kánonja nagyon egyértelmű, mert kimondja, hogy "az előljárók adják meg a tagoknak az őket megillető szabadságot a bűnbánat szentsége és a lelki irányítás terén", és hogy "az előljárók ne hallgassák meg alattvalóik gyónását", valamint "az előljáróknak tilos bármi módon is rábírní a tagokat arra, hogy feltárják előttük lelkiismeretüket". Nagyon világos.

Sok esetben azonban ezt a normát rendszeresen aláássák. Előfordul, hogy az előljáró magának követeli a spirituális igazgatói és a nővérek képzéséért felelősi tisztséget, anélkül, hogy választási lehetőséget adna nekik - és amikor a dolgok rosszra fordulnak, előírja, hogy a vér szerinti testvére legyen a kijelölt gyóntató az összes nővér számára, akihez havonta el kell menniük, és a testvérpár időnként bizalmas beszélgetést folytat a nővérek lelki fejlődéséről. A szerzetesi közösségekben gyakran előfordul ilyen rendszer. Egy ilyen rendszer súlyosan aláássa a nővérek szabadságát, és szörnyű következményekkel járhat az egyének és az intézet számára. Amikor az ilyen kapcsolatok normává válnak, az az érintett szerzetesnők belső szabadságának és jogainak súlyos és végzetes megsértését jelenti. Amikor a külső és a spirituális irányítás egyetlen tekintélyhez tartozik, és nem különülnek el egymástól egyértelműen, akkor ez riasztási jelzést jelent. És az ilyen közösségekben a lelki bántalmazás súlyos és nagyon súlyos formái gyakran vannak jelen.

## **A lelki bántalmazás három formája**

A lelki bántalmazás általában finoman kezdődik. Az ember belső szabadságát általában nem támadják közvetlenül. Viszont akadályozzák. És csak akkor történik a

legrosszabb visszaélés és erőszakos cselekmény, amikor az ember már elvesztette belső szabadságának és méltóságának tudatát, és már nem tudja megvédeni magát. Ennek a lassú folyamatnak a jobb megértése érdekében megkülönböztetem a spirituális bántalmazás három formáját: az elhanyagolást, a manipulációt és végül a kifejezett erőszakot. Hozok példát mindhárom formára. És ezek a példák a valós életből valók, friss tapasztalatok, amelyeket Európában szerzetesek pontosan így szenvedtek el. És ezek nem a legrosszabb esetek, amelyeket elmondhatnék. Mert nem megbotránkoztatni szeretnék. Vannak sokkal rosszabb esetek, amiket valószínűleg ismertek. De inkább a következő példákat választottam, mert úgy gondolom, hogy ezek szemléltetik a legjobban, hogy mi a lelki bántalmazás, és mit jelent a szerzetesek számára.

## **Lelki elhanyagolás**

A lelki elhanyagolás ott történik, ahol az emberek lelki szabadságát és önbecsülését nem támogatják. Amikor nincs hozzáférésük a számukra szükséges lelki táplálékhoz. És amikor az, amit nekik adnak, még ha másoknak jó is lehet, nem ugyanúgy segít mindenkinek, mert egyesek személyisége és helyzete egyértelműen eltér másokétól. Az elhanyagolásnak ezt a formáját élik át azok a szerzetesek, akiknek nincs megfelelő lelki képzésük, hanem bele kell törődniük olyan lelki válaszokba, melyek nem támogatják őket. Olyan szerzetesek, akiknek a közösségét egyoldalú vagy szegényes lelkiiség jellemzi, és olyan szerzetesek, akiknek különleges személyes történetük van, és különleges lelki támogatásra lenne szükségük, amit azonban nem kapnak meg. A legtöbb esetben nem arról van szó, hogy egyáltalán nem részesülnek lelki táplálékban, hanem arról, hogy amit kapnak, abból teljesen hiányzik az, amire szükségük van. Olyan, mintha egy pohár tejet kínálnánk tejcukor-érzékenységgel szenvedő embernek. Amit kap, az nem táplálja. Épp ellenkezőleg, károsítja. Sok szerzetes él ilyen elhanyagolt állapotban, miközben az előjárók és felelőseik nem törődnek velük, vagy észre sem veszik, vagy közömbösen elfogadják, hogy közösségük lakói lelkileg elhanyagoltan, éhesen és a szükséges lelki erőforrások nélkül töltik életüket, sőt magukat az elhanyagoltakat hibáztatják. És miért? Mert talán maguk az előjárók is lelkileg elhanyagoltak voltak, és egyszerűen nem tudják, hogyan kellene jobban csinálni.

A tragédia: a lelkileg elhanyagolt emberek nem tudják jól irányítani az életútjukat.

Minden kísérletükkel, hogy szűkös és nem megfelelő erőforrásaikkal, vagy azok ellenére, a szerzetesi életben előre lépjenek, valahogy rosszat tesznek önmaguknak - és néha a többieknek is.

Csak egy példát mondok, de ti ezer másakra is gondolhattok:

Egy fiatal apáca története, aki első fogadalma felé közeledett. Tanítómestere ebben az esetben lelki igazgatója is és előjárója is volt egy személyben. Azt tanította a fiatal nővérnek, hogy a tisztasági fogadalomnak nincs gyakorlati értelme, hanem tisztán lelki; Isten iránti szeretetben gyökerezik. De az apáca nem tudta felfogni ennek a mondatnak a jelentését. Mire jó Istennek, ha ő szűz marad? Mi értelme van annak, hogy nincsenek barátai? (mert abban a közösségben még az úgynevezett magánjellegű barátságokat is tiltották). Az előjáró a fiatal nővérnek adott egy szöveget, amely szerint a szüzességi fogadalom annyit tesz, mint „az út szélén lévő virágra tekinteni, de le nem szedni”. Számára ez a mondat is gúnyolódásnak tűnt. Természetesen egyetlen életre szóló döntés sem alapozható ilyen banális metaforára. De mit tehetett? A nővér belső zavarban közeledett a fogadalom napjához.

## **A lelki manipuláció**

Míg a lelki elhanyagolás közömbösséget jelent mások lelki élete iránt, addig a lelki manipuláció azt jelenti, hogy a mások lelki élete feletti irányítást bármilyen eszközzel megragadni, és uralkodni rajta, de gyakran ennek beismerése nélkül, és lehetőleg észrevétlenül. Akik lelkileg manipulálnak másokat, elhitetik velük, hogy saját akaratukból cselekedtek bizonyos módon, holott a valóságban ő készítette őket erre, gyakran bizonyos technikák segítségével. Vagyis a manipulált emberek nem igazán szabad akaratukból cselekszenek, hanem azt teszik, amit a manipuláló akar. Például magukévá tesznek bizonyos életszemléletet, bizonyos életre szóló döntést, mondanak egy bizonyos imát vagy pénzt adnak, mert a manipuláló ezt akarja, és erre készíti őket.

Ezek a technikák - amelyeket néha ösztönösen és akaratlanul, néha tudatosan és hidegvérrel használnak - erős érzelmi hatást, egyoldalú információkat tartalmaznak, vagy hamis tényeket, erkölcsi vagy érzelmi ítéleteket, finom fenyegetéseket, vagy

hatalmi egyensúlyhiányok játékát, vagy kapcsolati dinamikákat foglalnak magukba. Mindezt azzal a céllal, hogy uralják az ember belső életét és lelki életét.

Amikor egy rend alapítói vagy előjárói manipulálók, gyakran az egész közösséget átjárja a manipulatív légkör. Egy ilyen közösségben szinte senki se marad bensőleg szabad, ez lehetetlen.

A finom nyomásgyakorlás még a belépés előtt elkezdődik: mindent megtesznek, hogy meggyőzzék az embert a belépésről. Elmondják neki, mennyire jól illik a rendbe, mennyire szeretik, milyen csodálatos az élet a közösségben. És ha habozik, vagy nehéz kérdéseket tesz fel, csalódást mutatnak, vagy sötét jövőt jósolnak neki, mi lesz vele, ha nem lép be, és így tovább.

Nemet mondani - elfogadhatatlan válasz. A manipulátor soha nem fogja elfogadni. Vonzza az embereket, és ha egyszer alávetik magukat neki, bármire készteheti őket. Sokszor láttam, bármire. Dolgoztatja őket éjjel-nappal, ráveszi őket, hogy teljesen mondjanak le a régi barátokkal való kapcsolattartásról. Kényszeríti őket, hogy hagyják abba a létfontosságú gyógyszerek szedését, és meglopítja velük saját szüleiket, valamint ráveszi őket, hogy ők is manipuláljanak, és nyomást gyakoroljanak a testvérekre és nővérekre az ő nevében és példájára. Ágyba visz nőket, és azt mondja nekik, hogy ez egy különösen mély lelki kapcsolat. Amikor pedig teherbe esnek, abortuszra kényszeríti őket (Nem tudom, ismertek-e ilyen eseteket. Dolgozom egy kutatási projekten, amely ilyen típusú esetekkel foglalkozik). Mindent, amit tesz, valami felsőbbrendű jó nevében teszi, amelynek tiszteletre méltó nevet ad a manipuláló: az Út, vagy az Ország, vagy a Karizma, vagy a Mű, vagy ki tudja mi.

A lelki manipuláció olyan, mint az agymosás vagy a kábítószer. Csak a hatás megszűntével jelentkezik a fejfájás, válnak nyilvánvalóvá a manipuláló kényszerítései és erkölcstelenségei. Gyakran hihetetlenül nehéz és szinte elviselhetetlen felismerni az elszenvedett szörnyű károkat.

Itt is csak egy példát mondok:

Ez egy fiatal szerzetes története. Már régóta terveztek a közösségében egy gyalogos zarándoklatot. A választott napra különösen rossz időt jeleztek előre. A házban mindenki tudta, mennyire extrém időjárás lehet a régióban. Mivel úgy tűnt,

hogy az előjárók nem változtatják meg a zárandoklatra vonatkozó terveiket, a fiatal szerzetes megmondta nekik. Azt válaszolták, hogy ha hittel indulnak a rossz idő ellenére, az az Istenbe vetett bizalom hathatós tette lesz, és Isten megvédi őket. Úgy tűnt, hogy a testvérek többsége teljesen egyetért ezzel. Tehát mind elindultak. Úgy gondolták, hogy a hit tettét viszik végbe, és ettől fellelkesülve a legtöbben esernyő és esőkabát nélkül indultak útnak. Alighogy elindultak, hatalmas vihar kezdődött, és az eső olyan sűrű volt, hogy nem láttak. A csoport azonnal szétszakadt. A város utcái és a metróállomások gyorsan megteltek vízzel. A harminc testvérből csak öt ért célba. A többiek súlyos veszélyben voltak. Néhányat egy fa mentett meg, amelyre felkapaszkodtak az árvíz elől. Amikor a szétszóródott testvérek végül hazaérkeztek este, az előjárók ragaszkodtak az értelmezésükhöz: nagy áldásnak látták a napot a közösség számára.

## **A kifejezett erőszak**

Végül pedig a kifejezett erőszak. Akik kifejezett lelki erőszakot gyakorolnak, nem elégednek meg azzal, hogy finoman befolyásolják mások akaratát, hanem nyíltan és gyakran brutálisan felülírják azt. A lelki erőszaknak ez a formája csak akkor lehetséges, ha az áldozatot már korábban lelkileg elhanyagolták és manipulálták: a lelki bántalmazás más formáival ellentétben az áldozat gyakran tudja és tisztában van azzal, hogy az előjáró felülírja az akaratát, a jogait és a szükségleteit, szenved ettől az erőszaktól, és érzi, hogy bántalmazták, de mivel korábban elhitették vele, hogy előjáróinak mindig igaza van, és hogy a szükségletei értéktelenek, sőt romlottak és rosszak, nem képes ellenállni ennek az erőszaknak, éppen ellenkezőleg, igyekszik - amit nehéz megérteni, de gyakran előfordul, hogy az áldozat igyekszik igazolni feletteseinek cselekedeteit és megvédeni azokat.

Más szavakkal, az erőszak ilyen formáját alkalmazó előjárók kínozzák a már gyenge embereket, akiknek szinte nincs ereje az ellenállásra, vagy nem tudják megvédeni magukat. Megtörik a repedt nádat és eloltják a füstölgő mécsest (Iz 42,3; Mt 12,20). Vannak, akik úgy tesznek - és néhányan valószínűleg tényleg elhiszik -, hogy csak testvéreik érdekeit tartják szem előtt, önmagukon túlra vezetik őket, közelebb viszik őket Istenhez. Mások valószínűleg csak az uralomvágyukat vagy a szadista hajlamukat élik ki.

A kifejezett lelki erőszak gyakran különösen kegyetlen.

Ott sújtja az embereket, ahol a legjobban fáj. Azok az elöljárók, akik kegyetlenek, széttörik a kapcsolatokat, és elszigetelik a szerzeteseket a családjuktól és a barátaitól. Például arra kényszerítik őket, hogy mondjanak le utolsó családi fényképeikről, vagy égessék el őket elöljárójuk előtt (az ilyen dolgok gyakrabban fordulnak elő, mint gondolnánk, többször hallottam ilyen különféle közösségekben). Kényszerítik az embereket, hogy minden határon túl böjtöljenek vagy dolgozzanak, és veszélyeztessék testi-lelki egészségüket. A közösségük tagjait ördögűzések elviselésére kényszerítik, vagy bizonyos ellenjavallt ál-orvosi terápiákra. Mindent és mindig Isten akaratára hivatkozva. Gyakran ehhez társul a szenvedés dicsőítésének bizonyos formája és Jézus szenvedésének kritikátlan olvasata ezzel a jelszóval: Jézust keresztre feszítették, most rajtad a sor. Akik nem készek arra, hogy az elöljárók megalázzák és meggyötörjék őket, azokat kényelmesnek minősítik, mintha nem értették volna meg a szerzetesi életet.

Azoknál a szerzeteseknél, akik ezt a bántalmazási formát tapasztalják, az érzelmi és fizikai kínok fájdalmát még súlyosbítják a lelki szenvedések, mivel elhitették velük, hogy Isten szemében alkalmatlanok és el fognak bukni.

Itt is csak egy példát hozok fel, valószínűleg ismertek többet is:

Egy nővér mesélte el nekem ezt a történetet. Egyszer a szüleinél tett látogatás alatt beszélgetést folytatott testvérével, aki bevallotta neki, hogy homoszexuális, és arra kérte, hogy ne mondja el apjának. Mindketten tudták, milyen nehéz lenne az apának elfogadnia fia homoszexualitását.

Amint visszatért a kolostorba, a nővérnek jelentkeznie kellett elöljárójánál, hogy szokás szerint mindent elmondjon neki, beleértve a testvérével folytatott beszélgetést is. Ezután az elöljáró megkérte, hogy írjon levelet az apjának, hogy tájékoztassa a fia homoszexualitásáról. A fiatal apáca feldúltan kérdezte, miért; azt a választ kapta, hogy engedelmességből kell tennie, mivel engedelmességi fogadalmat tett. Annak ellenére, hogy annyira rosszul érezte magát, hogy hánynia kellett, annak ellenére, hogy érezte, elárulja a testvérét, engedelmeskedett. Megírta a levelet, és utána azt mondta nekem, úgy érezte, mintha megerőszakolták volna. De akkor nem látott kiutat, hitte, valóban hitte, hogy köti őt az engedelmességi fogadalom.

## Befejezés

A végére értem. A szerzetesi élet csodálatos, ha megőrzik az azt követő emberek lelki szabadságát és autonómiáját. Amikor az alapítók és az előjárók azt hiszik, hogy össze kell törniük a rájuk bízott embereket, hogy ellentmondás nélkül működjenek, amikor megsemmisítik belső szabadságukat és bántalmazzák őket, az szörnyű. Mert akkor ez már nem szerzetesi élet, inkább hasonlít a rabszolgaság egy formájára vagy a börtönre.

Mint ahogy az elején mondtam: ennek elkerülése érdekében nem elég az egyszerű kulturális változás, mélyen meg vagyok róla győződve. Nem elegendőek a tanulmányi programok vagy a felhívások, mert a meghallgatásra kész, jó előjárók már tartózkodnak a lelki bántalmazásoktól. A kérdés az, hogyan kell kezelni azokat, akik hozzáférhetetlenek a felhívásokkal. Nos, szilárd kánonjogi reformokra van szükségünk annak biztosítására, hogy az ilyen bántalmazások, visszaélések ne maradjanak büntetlenül, ahogy eddig. És hogy a külső irányítás és a belső, lelki vezetés közötti elkülönítés ne csak formálisan legyen előírva, hanem mindig garantált és hatékonyan megerősített legyen. És a törvényszegést megbüntessék.

A szerzeteseknek, mind szerzetesnek, jogbiztonságban kell élni. Nem hiszem, hogy ez túl nagy kérdés lenne. Mindenekelőtt azért, mert nem kevesebbről van szó, mint a szerzetesi élet jövőjéről és túléléséről.

*Köszönöm, hogy meghallgattatok..*